

Kawabata-Mishima, Correspondance

Així que acabem de llegir un recull de correspondència entre dos autors importants no podem evitar de demanar-nos: què succeirà en el futur, amb aquest tipus d'obres? Considerant que la correspondència convencional ha pràcticament desaparegut, essent substituïda, en el millor dels casos, per la telemàtica, podem confiar que tant el emissors com els receptors actuals tinguin la previsió de conservar degudament les comunicacions que han establert?

Amb major motiu quan la progressiva extensió de les xarxes socials ha comportat que la major part de les converses entre particulars es mantinguin en àmbits com el del Facebook. Uns mitjans que presenten l'evident avantatge de la immediatesa però que, com a contrapartida, són efímers i volàtils. Entre d'altres raons, perquè el control dels escrits i de la informació que hi dipositem ja no depenen –almenys, no del tot– de nosaltres. Certament les xarxes les conserven, però fins quan? I com?

Per tal de garantir el manteniment i preservació de les relacions epistolars –o n'hem de dir, simplement, *escrites*, quan tenen lloc a les xarxes socials?– cal confiar que la majoria de la gent, sobretot quan duen a terme alguna activitat artística, tinguin la prudència de conservar còpia tant dels seus escrits com dels que reben en algun suport que depengui exclusivament d'ell. D'altra manera, no tan sols perdrem les lletres d'un dels interlocutors, com ha succeït sovint quan eren escrites en paper, sinó les de tots dos.

Una pèrdua que, des del punt de vista cultural i literari, no ens podem pas permetre: el profit i el gaudi que ens ofereix el gènere epistolar és incomparable. Ho demostra, una volta més, ***Kawabata-Mishima, Correspondance*** (Kawabata Yasunari-Mishima Yukio: *Ohfuku shokan*), Albin Michel, 2000. Després de llegir-les, la sensació de la pèrdua irreparable que podria haver suposat la seva desaparició no ens abandona. Les reflexions creuades que ens deixaren els dos autors japonesos sobre les seves pròpies obres i sobre la creació literària en general són, no tan sols reveladores sinó apassionants.

Malgrat la diferència d'edat –Kawabata tenia 25 anys més que no pas Mishima– la relació entre els dos mestres nipons no podia ésser més estreta, sincera i amical. Una relació que, amb el pas del temps, esdevingué tan imprescindible com fraternal. I diem, expressament, fraternal i no pas paternal, perquè tot i que en un inici l'autor de *Les belles adormides* acull al de *Les confessions d'una màscara* sota la seva protecció –actuant com si d'un germà gran es tractés– a mesura que transcorren els anys, la situació va evolucionant, fins que s'inverteix del tot. Els darrers anys, quan la flama de la fama l'afavoreix, paradoxalment és el més jove el que acull, aconsella i quasi protegeix el més gran.

I ho fa no tan sols literàriament –en aquest sentit la lletra que escriví Yukio Mishima per recomanar Yasunari Kawabata per al Premi Nobel de Literatura (pàg. 171-172) no pot ésser més emblemàtica– sinó també personalment: la preocupació i la cura que té per la precària salut del seu amic és una de les constant més destacades en les cartes que li adreça al llarg dels darrers deu anys de la seva vida. Tant és així que el que comença com una educada i distant correspondència entre un autor novell i un de consagrat, es transforma paulatinament en una ferma, cordial i estretíssima amistat.

Una amistat que es consolida més i més, tot i que les seves respectives literatures no tan sols no presenten gaire afinitat sinó que, al contrari: no poden ésser més diverses i oposades. La sensibilitat, tendresa i concisió de Kawabata davant l'explosivitat, embranzida i indeturable prolixitat de l'obra de Mishima. Potser és precisament la seva profunda divergència, la seva insalvable diferència –artística i personal alhora– la que els agermana més, la que els converteix en complementaris. La que permet que l'estima, l'amistat i la consideració que senten l'un per l'altre es vagi consolidant, fins a esdevenir indeleble. Precisament és possible que siguin la seves personalitats, diametralment asimètriques, les que els facin sentir tan units.

Raó que, al mateix temps, explica que tant l'un com l'altre fossin, sens dubte, els millors i més escaients analistes de la creació literària del seu amic. Les interpretacions que fan tots dos de l'obra de l'altre no poden ésser més encertades ni precises. Segurament perquè ambdós troben en els escrits de l'altre allò que mai no podrien trobar en els seus. Allò que potser hi voldrien afegir, però que el seu temperament els impedeix. Perquè la visceral

oposició dels seus respectius criteris artístics els situa en una immillorable posició per a *entendre* i, sobretot, *fer entendre* l'obra de l'altre.

Tant és així que aquesta *Correspondance* esdevé una eina d'estudi gairebé imprescindible per a totes aquelles persones –siguin acadèmics o lectors, analistes o diletants– que tinguin interès en l'obra dels d'aquests dos grans mestres japonesos. I, principalment, en la de Kawabata, car si els criteris d'ambdós són d'un gran nivell, la capacitat d'anàlisi que evidencia Mishima sobre els llibres del seu amic és, en veritat, increïble, per no dir insuperable. No tan sols sembla *entendre-la* millor que ningú, sinó que fins i tot –permeti-se'ns l'hipèrbole– encara la fa lluir amb major resplendor. La il·lumina amb el far de la seva perspicàcia literària.

Ho remarca el mateix Kawabata, en la lletra de 30 d'octubre del 1948: «*Lu le commentaire que vous avez fait de mon livre à paraître chez Toppan [Yoru no saikoro (Els daus de la nit)]. Il m'a absolument émerveillé. Je vous suis particulièrement reconnaissant de votre façon de découvrir ainsi, dans une oeuvre, toutes sortes d'éléments dont l'auteur lui-même n'est pas conscient.*»

Un reconeixement que li agraeix Mishima en la seva següent lletra, de 2 de novembre, que inclou, al final del paràgraf, una perfecta definició de quin ha –o hauria– d'ésser la funció de l'analista literari. Una precisa i més que encertada definició, que fariem bé en tenir present tots aquells que, amb major o menor fortuna, amb major o menor capacitat, gosem fer comentaris o notes de lectura sobre literatura:

«*D'autre part, ayant eu l'audace d'accepter, il y a quelque temps déjà, la demande des éditions Toppan d'écrire un commentaire pour votre recueil, je vous sais vraiment gré des mots aimables que vous m'avez adressés à ce sujet. Qu'il s'agisse d'écrivains japonais o étrangers, j'ai depuis fort longtemps la mauvaise habitude de ne jamais effectuer une lecture systématique de leur oeuvre: je m'arrête simplement aux "passages que j'aime" aux "beaux textes" et voilà pourquoi, alors que je n'ai que des connaissances très vagues de l'ordre de composition de vos oeuvres o de leur date d'achèvement, je me suis permis d'écrire ces pages si subjectives –tout en sachant bien que, par sa nature même, le "commentaire" ne doit outrepasser ses limites: il n'est qu'un intermédiaire permettant au lecteur d'accueillir une oeuvre en toute liberté.*»

Per enllestir, no ens resta més que indicar que, segons el nostre modest criteri, *Kawabata-Mishima, Correspondance* és una obra més que recomanable per qualsevol persona que se senti atreta per la lectura. Per tots aquells que estimin la literatura com a gaudi i aprenentatge alhora, com a immersió en l'ànima humana, com a espill de l'existència, com a transcendència de la individualitat envers la comunitat.

Tan sols ens resta esperar que algun editor del país s'engresqui a traduir-la al català, posant-la a l'abast d'aquells que no poden llegir-la ni en la seva llengua original ni en francès. El convidem des d'aquí a fer-ho, convençuts que el gust i el criteri dels bons lectors li agrairan (i, potser, fins i tot li compensaran) la pensada. Amb major raó quan tant *Pais de Neu* com *La casa de les belles adormides* han estat uns dels grans descobriments literaris dels darrers anys.

diumenge, 13 de març del mmxi

© Xavier Serrahima 2011

www.racodelaparaula.com

Informació sobre els drets

